

Pracování v oblasti mechaniky
hydrauliky

(části práce)

VPRAŠANJE SVOBODNE MEDNARODNE TRGOVINE

Vprašanje svobodne mednarodne trgovine je zanimivo in važno iz dveh razlogov:

a/ker se ^{odpre, iz} ~~v~~ njem odseva ena najvažnejših sprememb v gospodarski organizaciji sveta po vojski

b/ker je jasnost v tem vprašanju velikega pomena za gospodarsko politiko držav.

~~od začetka modernega kapitalizma~~
I. Doba do svetovne vojske je kljub vsem variantam doba gospodarskega liberalizma.

V mednarodnih gospodarskih odnosih je vladalo načelo trgovinske najpopolnejše oblike tega sistema čim popolnejše / svobode ~~glede na mednarodne trgovine~~, je klavzula največje ugodnosti.

V tej dobi je na vsej črti prevladovalo načelo svobodne mednarodne trgovine. Najpopolnejša oblika tega sistema je tako zvana klavzula največje ugodnosti.

Ta ~~vaš~~ ^{duhovna} gospodarskega liberalizma je razumljiv deloma radi obče svobodoljubne usmerjenosti te prevolucionarne dobe. Posebej pa je razumljiv tudi radi odpora ^{prebrani} proti vezem brejšne protekcionistične politike tako zvanega merkantilizma in zlasti še proti vezem fevdalizma in cehovstva.

Utemeljeval pa je bil ta liberalizem tudi v potrebi tedanjega nanovo nastajajočega industrializma. Riziko tehnič

ali 1500 milijard din.

V istem času so imele USA izposojenega ca 5 milijard naloženega v tujini pa 2 milijardi dol.

Kapitalistična zapadna Evropa je izkoriščala ostali svet. *Southern* Anglija je prejela polovico uvoženega blaga zastonj.

Po vojski ⁱⁿ angleške tirjatve padle za 1/4, francoske za 1/2, Nemške vse. USA so postale izvoznik kapitala. Že 1920

brez zavezniških dolgov 5 milijard v tujini. *Bank of America in vplot finančnih operacij utru London, New York - New York*
K temu še zadolževanje Nemčije.

Industrializacija izvenevropskih držav: II 266/7

"

vzhodno evropskih agrarnih držav.

Rusija je pričela ustanavljati svojo industrijo.

// ter ne prihaja več v poštev kot odjemlec za industrijske izdelke. Podobno druge dežele. /Uvažajo največ le še stroje in nekatere sirovine/ *Prva izdelki je krom, železo, prafica,*

c/ideja narodno gospodarske avtarkije. *(prva narodna avtarkija)*

Takoj po vojski so vsi mislili, da se bo sedaj šele prav začela doba velikega mednarodnega gospodarskega razvoja in prometa. Zgodilo se je ravno obratno: Države so se pričele gospodarsko osamosvajati:

Nekako isto kot z demokracijo. - Vsi so pričakovali njen razmah - prišel pa je boljševizem in fašizem.

Neštete mednarodne gospodarske konference. Društvo

Podatkov ne bom navajal ker je stvar obče znana. Samo ta industrializacije kot popolnoma splošen primer/naj omenim, da smo v naši državi sredi prejšnjega desetletja plačevali za uvožene tekstilije in sirovine zanje ca 2 milijardi sedaj pa okrog 1 milijarde ali le nekaj več.

Vsemu temu so se pridružile med krizo pa tudi še pred ^{*Dandini poudarj*} velike finančne težave in omejitve plačil v tujino.

Vodilne države v Evropi so sicer ves čas vstrajale pri ideji svobodne mednarodne trgovine. ^{*Da ta ustvarja upornost - levo*} Nešetete mednarodne konference, Debate v gospodarski sekciji Dn. ^{*+*} Toda vse ni nič pomegalao.

Še leta ^{*1936*} 36 ko so Francije Anglija in USA sklenile znani dogovor glede alineacije ~~franka~~ so si boljubljali velike uspehe, novo dobo. Lani so priznali neupseh.

Posledica vsega tega: izvoz industrijskih dežel. zlasti evropskih pada:

Evropa 1913 62% svetovne zunanje trgovine 1929 53%
/52,4/, 1932 - 56,2; 1935 - 52,9; 1936 - 51,7%

Delež Evrope pada, Azije in Afrike *ras*te.

V celoti pa se kaže da postaja USA novo središče svetovne trgovine.

III, Kaj naj rečemo k temu razvoju?

V celoti je svetovna trgovina leta 1936 nekako za 14-15% pod 1929, kljub temu da je industrijska produkcija za 11%, produkcija sirovin za 5,5% in živil za 0,2% nad 1929.

Tudi to kaže, da gre ves razvoj v smeri k avtarkiji.

in o opolnomočenju
III, Kaj naj rečemo k temu razvoju? Ali je zgolj slučajem, ali pa ima globlje vzroke, je utemeljen.

a/Rekli smo da je v začetku bila svobodna trgovina potreba in koristna. To velja v interesu industrijskih, izvoznih pa tudi uvoznih dežel.

Svobodna konkurenca je bila najboljše jamstvo za napredek, *in z njo seveda ne rešimo vseh naših težav*

Kratko bi to dobo lahko naznačili kot dobo ekstenzivne eksploatacije gospodarsko manj razvitih dežel.

Danes drugače: Civilizacija je že objela ves svet.

Potrebe ^{Gred} so silno narasle. Za kritje teh potreb morajo ljudje dobiti nove vire dohodkov.

To mogoče samo če se doma razvije obrt in industrija. Taka nova obrt in industrija pa potrebuje zaščite. Odtod nujnost carinskih pregraj.

Druge prilike za zaslužek ni -zlasti še ker je izseljevanje zavrsto. Svobodna trgovina, svobodno gibanje kapitala je mogoče le ob svobodnem preseljevanju ljudi. Poljska v II. komisiji Dn.

Širše ljudske plasti morejo dobiti samo doma možnost za primeren zaslužek. Povprečje u letno tu k drugemu delu pod

Tako, pravo narodno gospodarstvo pa je nujno ^{dirigirano} vezano.

^{komunistično po načelu} b/ Z vidika agrarnih držav važno tudi še: zakon o cenah ^{in svobode in revniot - zlatnik}

^{gavek = rezno} 1/ Agrarni proizvodi imajo niko ceno, Povpraševanje se ne da stopnjevati kot glede industrijskega blaga.

2/ Tudi med krizo se je promet v živilih razmeroma malo spremenil. Najnižja številk je za 1932/1934-82% od 1929./promet v industrijskih izdelkih je padel na 59%/1932/33/

3/ Tudi se prehrana v razvitejših deželah spreminja tako da potrebujejo manj uvoza navadnih agrarnih proizvodov. /žito/

Jedo več soživja, mesa, mleka sirovega masla, medu, jaje
Seveda je taka industrijska produkcija draga ^{apromit desete in stote} Toda kmet

ki ne more prodati kar ima ne bo razderl statev.

c/Z vidika industrijskih dežel:

Zgolj industrijskih dežela ni. Nemčija kmečko prebivalst o ca 1/3, Anglija brez Irske 10%.

Ta živelj je zdrav. Odtod se obnavlja pebivalstvo vsake dežele. Zato tega ^{živca} ni mogoče pustiti propasti. *Nepravno, da se ne pomeni tudi da se je od tega problem rešilo*
To pa ni drugače mogoče kakor če se ne dovoli svoboden uvoz agrarnih proizvodov. *(Če se ne vključijo torej ne določijo)*

To velja toliko bolj ker so ^{industrijske} ~~take~~ dežele v poljedelske pogledu večinoma na slabem. Produksijski proški domačega poljedelstva so torej visoki.

V Nemčiji so samo leta 1930/31 konsumenti plačali 2,5 2,5 milijarde märk več. /Dessauer/

Toda druge poti ni.

d/Velika ovira za svobodno mednarodno trgovino ^{je} ~~je~~

~~tudi~~ različni življenjski standardi različnih dežel so tudi neenake življenjske razmere v različnih deželah. *(Vse razen po ker se po naravi neenake)*

Nekatere so po naravi bogate druge revne. Tu se da živeti samo ob smotrnem pospeševanju njihovega gospodarstva. V notrajnosti vezano dirigirano gospodarstvo je pa tudi na tunaj nujno vezano.

efektivna negotovost. Nevarnost rizične.
~~Si in prihodek povzra vreden veljavna~~
Na podlagi vsega tega: Povratek k svobodni mednarodni

je vsaj za sedanjo dobo nemogoč. To bi pomenilo nadaljevanje in utrjevanje tistega stanja, ko so industrijski narodi na vsej črti izrabljali svoj ugodni položaj nasproti prebivalcem agrarnih dežel.

Svobodna trgovina bi torej v sedanjih razmerah vodila v še večjo odvisnost agrarnih dežel od industrijskih.

Zato je povratek k svobodni mednarodni trgovini nemogoč. ^{Če bi to bilo} dokler se ne izravnajo vsaj največje razlike med sedanjimi industrijskimi in agrarnimi deželami.

Popolna svoboda je danes v tem pogledu sploh nemogoča, ker bi se protivila bitnim interesom pravega narodnega gospodarstva, ki je danes nujno in se mora realizirati.

Relativno prevladovanje svobode o a bo mogče, ko bodo sedanje agrarne dežele imele doma najvažnejše industrijske proizvode, zlasti obleko in najpotrebnejše orodje in bo šlo le še za izmenjavo kakovostnega blaga.

Ko bomo dosegli to stopnjo, bodo odpadle tudi neštetne ovire političnega izboljšanja.

To kar mi doživljamo je le likvidacija prehodnega nenaravnega stanja, ko so industrijske dežele bogatele in živele na račun drugih, ali še bolj točno, ko so njihove velekapitalistične gospodarske združbe eksploatirale ves ostali svet. Te eksploatacije pa bo konec, kadar bomo povsod živeli vsaj

v glavnem od svojega in bono kupovali le manj važne reči.

Tako ima tudi ideja narodno gospodarske avtoritacije svoj smisel, je utemeljena v težnji po gospodarski osamosvojitvi, ^{nele} ne uveljaviti brzo politaine obrode.

Seveda so tudi združene velike države ki se so unijne.

Pa viden boj mi: Preprost poročnik k vrobiti mednarodni trgovine ku je nevojni, marve pametno, zavos smotno vroto gospodajstva, ki to brez nepotrebne države privedlo do primene gospodarske osamosvojitve. Sele potem & to prile zavos določ vrobiti prepa med mednarodne gospodarske vrode lovanje, ki & je končno vendarle veljavno, da, brzo papoj zdra vje nepravilne in vro rezervne. za obreže tako blagostanje.